

Európai radiológiai diploma, egységes szakképzés, szakmai harmonizáció

Prof. Palkó András, SZTE ÁOK Radiológiai Klinika, Szeged

Az Európai Radiológiai Társaság legfontosabb feladatai közé tartozik a szakképzés európai szintű összehangolása, egységesítése. Ennek egyik eszköze az Európai Radiológiai Diploma létrehozása volt, melynek mára kialakultak a jogi-szervezeti feltételei is. További tennivalónk a társzakmákkal való együttműködés, melynek egyik legfontosabb közelmúltbeli eleme az Európai Nukleáris Medicina Társasággal történt megállapodás a hibrid képalkotó eljárásokkal kapcsolatos jártasság megszerzhetőségéről, amely megteremtheti a feltételeit a két szakma jövőbeni szorosabb együttműködésének.

One of the main goals of the European Society of Radiology is the harmonisation and standardisation of the specialty training on the European level. The recent launching of the European Diploma was a major step into this direction, for which the legal and structural conditions has already been established as well. Another task of the Society to cooperate with other professional organisations, one of the most important achievements of which is the agreement with the European Association of Nuclear Medicine about the invention of a hybrid imaging licence, potentially setting ground for the closer cooperation of the two specialties in the future.

AZ EURÓPAI TÁRSASÁG

Az Európai Radiológiai Társaság (European Society of Radiology, ESR) 2005-ben alakult, két korábbi társaság – a European Association of Radiology és a European Congress of Radiology – összeolvadásával. Jelenleg a világ legnagyobb radiológiai szakmai szervezete több, mint 56 ezer egyéni tagja a világ 191 országából toborzódik, intézményi tagjai között megtaláljuk valamennyi európai nemzeti társaságot és radiológiai szubspecialitás-társaságot, valamint közel negyven további, Európán kívüli társult tagtársaságot is. Az ESR feladata, hogy a radiológia kutatásának, a kutatási eredmények közzétételének, a szakma képzésének, a szakmai továbbképzésnek teret, szervezeti keretet adjon, képviselje az európai radiológia érdekeit más nemzetközi szakmai és politikai szervezetekkel szemben, és népszerűsítse a szakmát a laikus közéletben. Legnagyobb rendezvényünk az évente Bécsben megrendezett Európai Radiológus Kongresszus (European Congress of Radiology, ECR), rendre 20 000 körüli résztvevővel. Két tudományos-szakmai folyóiratot (European Radiology és Insights into Imaging)

publikálunk, az előbbi impakt faktora a radiológiai kiadványok között a második legmagasabb a világon (3.36). A European School of Radiology feladata, hogy a társaság által kidolgozott európai radiológiai szakképzési curriculumnak [1] megfelelően különböző szintű tanfolyamok, ösztöndíjas és csereprogramok szervezésével segítse a nemzetközi standardoknak megfelelő színvonalú felkészülést.

AZ EURÓPAI DIPLOMA

2011 óta lehetőség van arra, hogy a társaság tagjai megszerezzék az Európai Radiológiai Diplomát (European Diploma in Radiology, EDiR). A diploma megszerzésének feltétele a legalább 5 éves képzés teljesítése, a nemzeti szakképzettség megszerzése, a nemzeti és európai társasági tagság mellett az évente többször is megszervezett vizsgák valamelyikének sikeres teljesítése. A vizsga angol nyelvű, egy írásbeli részből (teszt és képelemzés), illetve szóbeliből (két vizsgáztató előtt több eset extenzív megvitatása) áll. Vizsgát eddig a bécsi kongresszusok mellett két nemzeti (francia, spanyol) kongresszus alkalmával rendeztünk, összesen kb. 100 jelölt részvételével, akik közül mintegy 70-en sikeresen szerepeltek. A kiadott diplomákat a UEMS is elismeri. Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy az Európai Diploma ma jogilag nem releváns dokumentum, nem helyettesíti a nemzeti szakképzés sikeres teljesítését igazoló diplomát.

Terveink között szerepel azonban, hogy a nemzeti társaságokkal és hatóságokkal együttműködve megteremtsük a lehetőségét annak, hogy ezek az európai diplomavizsga teljesítése alapján állítsák ki a nemzeti szakvizsga-bizonyítványt, az Európai Diplomával egyidejűleg. Már több országgal folynak ilyen irányú tárgyalások, és reméljük, hogy számuk növekedni fog, különösen mivel terveink között szerepel az is, hogy a vizsga írásbeli részét a jövőben on-line is teljesíthetővé tegyük, szóbeli része pedig fokozatosan valamennyi európai nyelven letehető legyen (ennek feltétele, hogy megfelelő számú „ESR-akkreditált” vizsgáztatóval rendelkezünk).

Annak érdekében, hogy a vizsgák lebonyolítása a jövőben még inkább zökkenőmentes legyen, illetve szervezeti-ileg is függetleníteni lehessen a kongresszusoktól, illetve magától a képzést végző társaságtól is, a közelmúltban létrehoztuk az Európai Radiológiai Testületet (European Board of Radiology, EBR), mely az ESR 100 %-os tulajdonában álló, barcelonai székhelyű társaság. Ennek feladata lehet a jövőben – a vizsgák szervezése mellett – az egyes szakmai rendezvények, szakképzési és továbbképzési programok akkreditálása is.

EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS A NUKLEÁRIS MEDICINÁVAL

Az ESR és az Európai Nukleáris Medicina Társaság (European Association of Nuclear Medicine, EANM) között mindvégig korrekt, kiegyensúlyozott szakmai kapcsolat állt fenn, amely – a rendszeres szakmapolitikai egyeztetések mellett – közös kurzusok, szekcióülések kölcsönös megszerzésében is megnyilvánult. Néhány évvel ezelőtt a két társaság vezetői – felismerve a hibrid képalkotó eljárások (SPECT-CT, PET-CT, PET-MR) elterjedésével előálló helyzet által támasztott megváltozott igényeket – szakértőket delegáltak egy közös bizottságba azzal a céllal, hogy dolgozzák ki egy olyan, az alapszakvizsgára ráépített képzési forma kereteit és feltételrendszerét, amelynek teljesítésével mindkét szakmából érkezők önállóan is jogosulttá válnának ezen vizsgáló eljárások végzésére, eredményük értékelésére.

Az elkészült dokumentum (Multimodality Training Curriculum) három részből áll. Az első fejezetet (amely az általános elveket szövegi le, köztük azt is, hogy a dokumentum nem bír kötelező erővel, alkalmazásáról mindenkinek nemzeti szinten kell döntenie) mindkét társaság vezetősége viszonylag gyorsan elfogadta, ennek köszönhetően 2011-ben meg is jelent az érintett társaságok hivatalos kiadványaiban [2]. Ugyanakkor a második és harmadik fejezetet (amelyek részletesen leírják, milyen képzési modulokat, gyakorlatokat kell a radiológus, illetve a nukleáris medicina szakorvosoknak teljesíteniük az önálló hibrid képalkotó jártasság megszerzéséhez) az ESR vezetősége először csak egyoldalúan tudta jóváhagyni, mivel (bár az EANM-vezetőség áldását adta rá) az EANM küldött-közgyűlése hosszú ideig halogatta az erre vonatkozó döntést. Szerencsére

végül ez év februárjában, ha kis többséggel is, ez a támogatás is megszületett, így nincs akadálya annak, hogy ezek a fejezetek is hivatalos publikáció formájában nyilvánosságra kerüljenek.

Az ESR és az EANM közötti, a Multimodality Training Curriculummal kapcsolatos elhúzódnó nézeteltérések egy mélyebben fekvő gondra hívják fel a figyelmet. Nevezetesen arra, hogy a közös gyökerekkel rendelkező, majd külön útra lépett két szakma között – az elmúlt évtized szakmai-technikai fejlődésének (a már említett hibrid képalkotók mellett az MR-spektroszkópia, a CT- és MR-perfúziós mérések, szövetspecifikus MR-kontrasztanyagok, funkcionális MR, stb.) köszönhetően – ismét egyre több az átfedés, a közös érdeklődésre számot tartó terület. Ennek megfelelően a klinikusok és az ipar részéről is mind határozottabb az igény, hogy a radiológia és a nukleáris medicina ne két különálló, esetenként egymással versengő diagnosztikus területként, hanem integrált, közösen kialakított diagnosztikus algoritmusok és közösen használt berendezések használatával álljon a betegellátás és a kutatás szolgálatára. Ennek felismerése vezetett oda, hogy (olyan országok – pl. az USA vagy Japán – mellett, ahol a két szakma soha nem vált igazán el egymástól) egyre több európai ország (Svédország, Hollandia, Törökország, Olaszország, stb.) tér a szakmai re-integráció útjára, ami a szakképzést és a szervezeti kereteket is érinti. A folyamat természetesen nem azt jelenti, hogy a radiológia, mint „nagy hal” lenyeli a nukleáris medicinát, ellenkezőleg, csak egy olyan megfontolt, organikus integrációs folyamatról lehet szó, amely – a személyi, a szakképzési és a technikai erőforrások ésszerűbb, hatékonyabb kihasználása révén – mindkét szakterület súlyát, befolyását növelheti.

IRODALOMJEGYZÉK

[1] European Society of Radiology (2011) Revised European training charter for clinical radiology.
http://www.myesr.org/html/img/pool/European_Training_Charter_current_version_February_2011.pdf

[2] Insights Imaging 2(2): 99-101, DOI: 10.1007/s13244-011-0067-6

A SZERZŐ BEMUTATÁSA

Dr. Palkó András tanszékvezető egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem Radiológiai Klinikájának igazgatója. Általános orvosi diplomáját 1977-ben, radiológia szakvizsgáját 1981-ben, PhD-fokozatát 1994-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetemen, habilitációját 1998-ban Szegeden szerezte. 2002 és 2004 között a Magyar Radiológusok Társaságának, 2004 és 2010 között a Radiológiai Szakmai Kollégium elnöke. A European Society of

Radiology végrehajtóbizottsági tagja 2004-2008 között, 2009-2010-ben a társaság alelnöke, 2011-ben elnöke, jelenleg igazgatótanács-tagja. Tagja a European Society of Abdominal and Gastrointestinal Radiology vezetőségének, a European School of Radiology irányító testületének, tiszteletbeli tagja az osztrák, a román, az ír, a boszniai és a lengyel Radiológiai Társaságnak. Tudományos érdeklődése a máj és a gasztrointesztinális traktus daganatainak CT- és MR-diagnosztikájára irányul. Lektorált tudományos közleményeinek száma 93, könyvfejezeteinek száma 31.